

Presoje posegov po predpisih o gozdovih

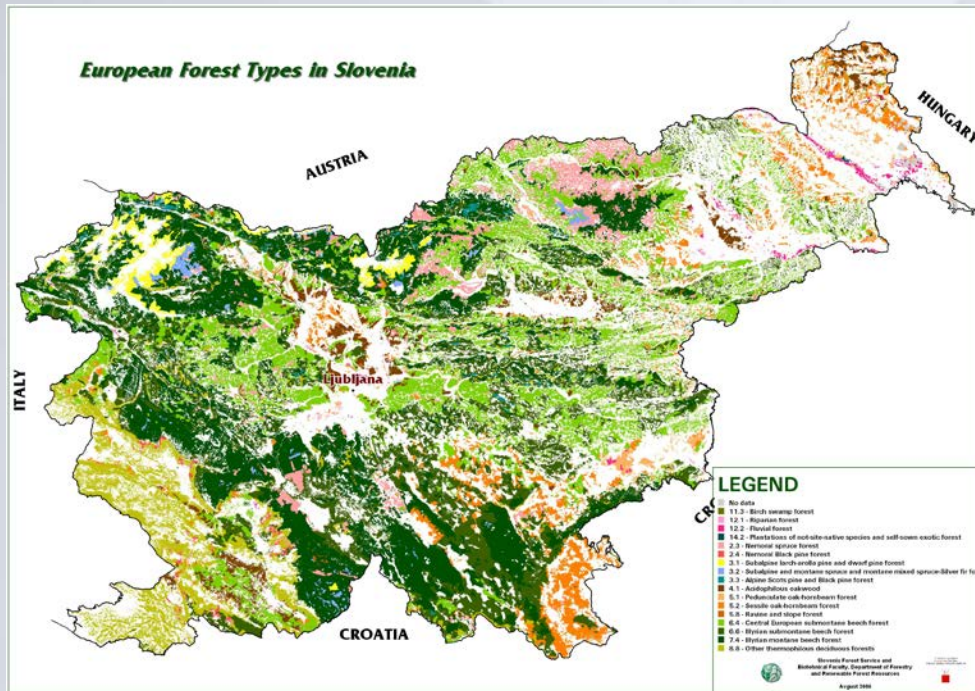

**Delavnica na temo izvajanja okoljskih presoj
za posege v gozd in gozdni prostor**

Dvorana GIS, Ljubljana, 7. marec 2019

Pomen gozdov za ohranjanje biotske pestrosti

71 avtohtonih drevesnih vrst;

17 različnih tipov gozdov
(po Evropski klasifikaciji gozdov)

Ohranjeni

- **največji strnjeni kompleksi gozdov v Evropi** (skupaj s Hrvaško in BiH)
- **habitati številnih živalskih vrst,** vključno s tremi vrstami velikih zveri

50% vseh gozdov je vključenih v območja Natura 2000

Gospodarska vloga gozdov

- **Gozd kot obnovljivi naravni vir v Sloveniji še ni dovolj izkoriščen.**
Možni posek še vedno ni dosežen (6,5 mio m³/leto).
- **V gozdno-lesni verigi je 17.000 zaposlenih (ZELENA DELOVNA MESTA).**
- **Potencial – predelava 100 m³ lesa zagotavlja 1 delovno mesto.**
- **Gozdarstvo in lesna predelava sta pomembna za ohranjanje in razvoj podeželja (spodbude PRP).**

Morebitni/pričakovan **konflikt** z ekološkimi in socialnimi funkcijami gozda?

Celovita presoja vpliva na okolje (v nadaljnjem besedilu: CPVO)

Namen je preprečiti ali vsaj bistveno zmanjšati aktivnosti, ki imajo lahko pomembne škodljive vplive oziroma posledice na okolje in varovana območja, s čimer se uresničujejo načela trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive (MOP).

Pregled organizacij v slovenskem gozdarstvu

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Zavod za gozdove Slovenije

Gozdarski inštitut Slovenije

Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS

Slovenski državni gozdovi d.o.o.

GZS - Združenje za gozdarstvo

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Zveza lastnikov gozdov Slovenije

Zadružna zveza Slovenije

**Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, oddelek za gozdarstvo in
obnovljive gozdne vire**

Srednja gozdarska lesarska šola Postojna, Srednja lesarska šola Maribor

Zveza gozdarskih društev Slovenije

Zavod RS za varstvo narave, MOP

Pomembni zakonodajni dokumenti s področja gozdarstva

- ✓ Nacionalni gozdni program (Resolucija)

ZAKONI:

- ✓ Zakon o gozdovih
- ✓ Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu
- ✓ Zakon o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije

UREDBE:

- ✓ Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom
- ✓ Uredba o koncesiji za izkoriščanje gozdov v lasti RS

PRAVILNIKI (22):

- ✓ Pravilnik o varstvu gozdov
- ✓ Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove
- ✓ Pravilnik o gozdnih prometnicah
- ✓ Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanju z divjadjo...

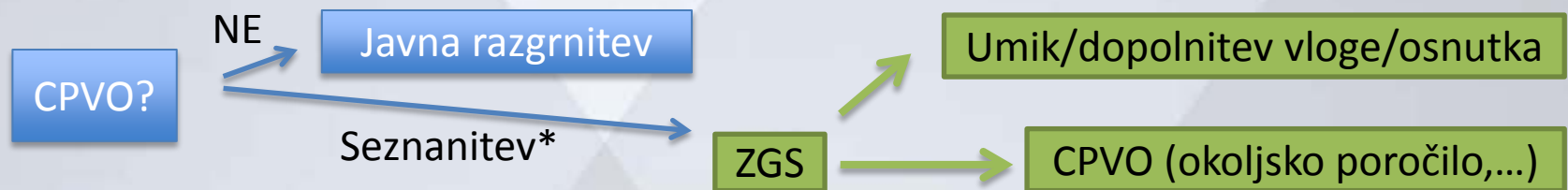

GGN GGE in CPVO

33. člen Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo

1 odstavek (priprava osnutka) ... se pošlje na ministrstvo, pristojno za okolje, ter v vednost na ministrstvo, pristojno za gozdarstvo in lovstvo obvestilo o **nameri izdelave plana v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja in ohranjanje narave.**

2 odstavek (vloga javne razgrnitve) ... **kopija odločbe ministrstva, pristojnega za okolje, o potrebi po izvedbi CPVO.**

Po 40. členu **Zakona o varstvu okolja (ZVO)** je treba **v postopku priprave plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta ali njegove spremembe (v nadaljnjem besedilu: plan), katerega izvedba lahko pomembno vpliva na okolje, izvesti CPVO, s katero se ugotovi in oceni vplive na okolje in vključenost zahtev varstva okolja, ohranjanja narave, varstva človekovega zdravja in kulturne dediščine v plan.**

Pri oceni potrebnosti CPVO se upošteva

- merila iz **Uredbe o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje** (Ur. l. RS 9/09) ter
- mnenja drugih ministrstev in organizacij, ki so glede na vsebino plana pristojni za posamezne zadeve varstva okolja, varstvo ali rabo naravnih dobrin, krajine, varstvo zdravja ljudi ali varstvo kulturne dediščine.

* Pripravljavca plana se pred izdajo odločbe o CPVO seznanijo s podlago za uvedbo CPVO in mu poda možnost, da se najkasneje v 14 dneh o tem izreče. Skladno z določbami **zakona o splošnem upravnem postopku** lahko stranka vse do izdaje odločbe svoj zahtevek spremeni (133. člen) ali svojo zahtevo po odločitvi umakne (134. člen).

Definicije: gozd

Gozd je po 2. členu Zakona o gozdovih:

- **zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem v obliki sestoja, ki lahko doseže višino najmanj 5 metrov in ima površino najmanj 0,25 hektarja;**

FAO; Forest Europe:

1. Land spanning more than **0.5 hectares** with trees higher than 5 meters and a canopy cover of more than **10 percent**, or trees able to reach these thresholds in situ. It does not include land that is predominantly under agricultural or urban land use. The definition of 'forest' **includes**: forest nurseries and seed orchards that constitute an integral part of the forest; forest roads, cleared tracts, firebreaks and other small open areas within the forest; forest in national parks, nature reserves and other protected areas such as those of special environmental, scientific, historical, cultural or spiritual interest; windbreaks and shelterbelts of trees with an area of more than 0,5 ha and a width of more than 20 m. Rubberwood plantations and cork oak stands are included. However, the definition of 'forest' excludes: land predominantly used for agricultural practices;
 2. **OTHER WOODED LAND** Land not defined as "Forest", spanning more than 0.5 hectares; with trees higher than 5 meters and a canopy cover of **5-10 percent**, or trees able to reach these thresholds; or with a combined cover of shrubs, bushes and trees above 10 percent. It does not include land that is predominantly under agricultural or urban land use (FAO, Forest Europe).
 3. **OTHER LAND WITH TREE COVER** (Sub-category) Land considered as "Other land", that is predominantly agricultural or urban lands use and has patches of tree cover that span more than 0.5 hectares with a canopy cover of more than 10 percent of trees able to reach a height of 5 meters at maturity. It includes both forest and non-forest tree species (FAO).
- **zemljišče v zaraščanju na površini najmanj 0,25 hektarja, ki se zadnjih 20 let ni uporabljalo v kmetijske namene in na katerem lahko gozdno drevje doseže višino najmanj 5 metrov ter je pokrovnost gozdnega drevja dosegla 75 odstotkov;**
 - 1. **FOREST EXPANSION** Expansion of forest on land that, until then, was not defined as forest (FAO).
 - 2. **NATURAL EXPANSION OF FOREST** (Sub-category) Expansion of forest through natural succession on land that, until then, was under another land use (e.g. forest succession on land previously used for agriculture).
 - Explanatory note: Implies a transformation of land use from non-forest to forest (FAO).
 - **obrečni in protivetrni pasovi, širši od ene drevesne višine odraslega drevja, na površini najmanj 0,25 hektarja.**

Zavod za gozdove Slovenije v primeru ugotovljenih procesov zaraščanja ob izdelavi GGN GGE obvesti lokalno skupnost in lastnike zemljišč v zaraščanju, da se bodo zemljišča, ki bodo prepuščena nadaljnjemu zaraščanju, ob izdelavi naslednjega GGN določila kot gozd oziroma drugo gozdno zemljišče (6. odstavek 11. člena ZG).

Definicije:

drugo gozdno rastje, gozdno zemljišče, gozdni prostor

Drugo gozdno rastje: poleg dreves porašča gozdno površino lesnate rastline, ki ne dosega kriterijev za drevje ali površine v pomlajevanju (definicije ni v zakonu).

Gozdno zemljišče: zemljišče, poraščeno z gozdom, pri tem so druga gozdna zemljišča (2. člen Zakona o gozdovih) zemljišča, porasla z gozdnim drevjem ali drugim gozdnim rastjem, na površini najmanj 0,25 hektarja, ki niso gozd in se zadnjih 20 let niso uporabljala v kmetijske namene. Med druga gozdna zemljišča se uvrščajo tudi obore v gozdovih za rejo divjadi in zemljišča pod daljnovodi v gozdu na površini najmanj 0,25 hektarja.

Gozd oziroma drugo gozdno zemljišče po Zakonu o gozdovih niso posamično gozdno drevje, skupine gozdnega drevja na površini do 0,25 hektarja, drevoredi, parki in plantaže gozdnega drevja.

Gozdni prostor (3. člen Zakona o gozdovih): je gozd oziroma drugo gozdno zemljišče in gozdna infrastruktura, ki ni odmerjena v samostojno parcelo in negozdno zemljišče, ekološko oziroma funkcionalno povezano z gozdom, ki skupaj z njim zagotavlja uresničevanje funkcij gozda.

Definicije: krčitev

Krčitev gozda je odstranitev vsega gozdnega drevja oziroma drugega gozdnega rastja zaradi spremembe namembnosti zemljišča (13. alineja 3. člena ZG).

Krčitev gozda za kmetijske namene je **poseg v gozd** z namenom spremeniti rabo gozdnega zemljišča v rabo za kmetijske namene (21. alineja 3. člena ZG), za katero je treba pridobiti dovoljenje Zavoda (4. odstavek 21. člena ZG) oziroma odločbo v skladu s prostorskim aktom (5. odstavek 21. člena ZG). Ne glede na določbo petega odstavka pa lahko Zavod izda dovoljenje tudi za krčitev gozda oziroma gozdnega zemljišča, če površina gozda oziroma gozdnega zemljišča ne presega 0,5 hektarja in če ne gre za varovalni gozd ali gozd s posebnim namenom (6. odstavek 21. člena ZG).

Pri spremembi gozdnega zemljišča v stavbno zemljišče kot jo določa občinski prostorski načrt, se z gozdom gospodari v skladu z zakonom, ki ureja gozdove do sprejetja občinskega podrobnega prostorskega načrta, ki lahko opredeljuje tudi etapnost izvedbe prostorske ureditve. Krčitev gozda se lahko izvede po izdaji gradbenega dovoljenja ob predhodni označitvi in evidentiranju gozdnega drevja, ki ga izvede Zavod. Zavod izda na podlagi **dokončnega gradbenega dovoljenja ugotovitveno odločbo**, v kateri se določita količina in struktura dreves za posek (7. odstavek 21. člena ZG).

DEFORESTATION The conversion of forest to other land use or the permanent reduction of the tree canopy cover below the minimum 10 percent threshold. Explanatory notes: • Deforestation implies the long-term or permanent loss of forest cover and implies transformation into another land use. • It includes areas of forest converted to agriculture, pasture, water reservoirs and urban areas. The term specifically excludes areas where the trees have been removed as a result of harvesting or logging, and where the forest is expected to regenerate naturally or with the aid of silvicultural measures, unless logging is followed by the clearing of the remaining logged-over forest for the introduction of alternative land uses. Deforestation also includes areas where, for example, the impact of disturbance, over-utilization or changing environmental conditions affects the forest to an extent that it cannot sustain a canopy cover above the 10 percent threshold (FAO). HUMAN INDUCED DEFORESTATION (Sub-category): Human induced conversion of forest to other land use or the permanent reduction of the tree canopy cover below the minimum 10 percent threshold (FAO).

Primer podpore krčitve oziroma odprava zaraščanja: MKGP, Razpis za ukrep odpravljanje zaraščanja na kmetijskih zemljiščih. Upravičena tudi zemljišča, ki so sedaj opredeljena z dejansko rabo gozd; potrebno dovoljenje za krčitev gozda. Zemljišč, ki izpolnjujejo pogoje po tem razpisu je okvirno 13.000 ha.

Definicije: pogozditev

Pogozditi *pogozditi -ím dov., pogózdil (í í) s sejanjem ali sajenjem gozdnega drevja narediti, da na določeni površini začne rasti gozd (SSKJ).*

Definicije, pojma v zakonu o gozdovih ni, razen omembe:

- Negozdna zemljišča v gozdu je prepovedano **pogozdovati**, razen če je to predvideno v gozdnogospodarskem načrtu (četrty odstavek 18. člena).
- Prekršek, če se v gozdu pogozduje negozdna zemljišča, ki z gozdnogospodarskim načrtom niso predvidena za pogozditev (81. člen).

AFFORESTATION (Sub-category) Establishment of forest through planting and/or deliberate seeding on land that, until then, was not classified as forest. Explanatory note: Implies a transformation of land use from non-forest to forest (FAO).

Ponovna pogozditev: s sejanjem ali sajenjem gozdnega drevja narediti, da na gozdni površini, kjer je gozd že obstajal, ponovno raste gozd.

REFORESTATION Re-establishment of forest through planting and/or deliberate seeding on **land classified as forest**. Explanatory notes:

- Implies no change of land use, • Includes planting/seeding of temporarily unstocked forest areas as well as planting/ seeding of areas with forest cover, • Includes coppice from trees that were originally planted or seeded, • Excludes natural regeneration of forest (FAO),

ARTIFICIAL REFORESTATION (Sub-category); Re-establishment of forest through planting and/or deliberate seeding on land already in forest land use.

Definicije: poseg v prostor (1/2)

Zakon o prostorskem načrtovanju definira poseg v prostor kot **poseg v ali na zemljišče z namenom gradnje objekta po predpisih o graditvi objektov in drug poseg v fizične strukture na zemeljskem površju ter pod njim.**

44. člen omenjenega zakona (načrtovanje prostorskih ureditev in posegov v prostor zunaj območja naselja) dodaja povezavo na gozdarstvo; Zunaj območja naselja se lahko načrtujejo prostorske ureditve in posamezni posegi v prostor:, 1. ki neposredno služijo kmetijski, **gozdarski** ali turistični dejavnosti...

Nadzor: **Posege** v gozdni prostor nadzirajo inšpektorji za lovstvo in ribištvo, gradbeni in urbanistični inšpektorji, vsak v okviru svojih pooblastil (75. člen ZG).

Krčitev gozda za kmetijske namene je **poseg** v gozd z namenom spremeniti rabo gozdnega zemljišča v rabo za kmetijske namene (21. alineja 3. člena ZG), za krčitev gozda v kmetijske namene je treba pridobiti dovoljenje Zavoda (21. člen ZG).

Priprava vlak za spravilo lesa **ni poseg** v gozd po tem zakonu, če je tako opredeljeno v gozdnogojitvenem načrtu (16. alineja 3. člena ZG).

Z načrti za gospodarjenje z gozdovi se določijo pogoji za usklajeno rabo gozdov in **poseganje** v gozdove ter gozdni prostor, potreben obseg gojenja in varstva gozdov, najvišja možna stopnja njihovega izkoriščanja ter pogoji za gospodarjenje z živalskim svetom (8. člen ZG).

Definicije: poseg v prostor (2/2)

21. ter 21.a člen Zakona o gozdovih:

Za graditev objektov in **posege** v gozd oziroma gozdni prostor je treba pridobiti soglasje Zavoda; Mnenje Zavoda se mora pridobiti tudi za graditev objektov zunaj gozda, če je iz **poročila o vplivih na okolje** razvidno, da bi objekt ali posledice delovanja objekta negativno vplivali na gozdni ekosistem in funkcije gozda; Soglasja iz tega člena ni mogoče izdati, kadar je mogoče pričakovati, da bodo **vplivi posega v prostor bistveno ogrozili funkcije gozdov**. Pri presoji ogroženosti se upošteva ovrednotenje funkcij iz gozdnogospodarskih načrtov.

Pridobitev oziroma izdaja dovoljenje za poseg, če izvajalec gozdarskih investicijskih vzdrževalnih del vloži za izdajo dovoljenja priloži ustrezen načrt, izdelan v skladu s predpisom iz tretjega odstavka 3.a člena tega zakona ter predloži soglasje vseh lastnikov gozda oziroma gozdnega zemljišča, na katerem namerava izvajati taka dela.

47. člen Pravilnika (določitev cilja gospodarjenja z gozdovi, usmeritev in ukrepov na ravni GGE)

Skladno s ciljem in opredeljenimi problemi gospodarjenja z gozdovi v GGE se določijo usmeritve gospodarjenja z gozdovi v GGE, ki zajemajo zlasti: **poseganje** v gozd in gozdni prostor ter ukrepe na drugih gozdnih zemljiščih.

5. odstavek 46. člena ZG in 9. člen Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom

Poseg v varovalni gozd ali gozd s posebnim namenom se lahko odobri, če se s posegom bistveno ne zmanjšajo funkcije, zaradi katerih je bil gozd razglašen. **Posegi**, ki niso povezani z gospodarjenjem z varovalnimi gozdovi in **ne bodo bistveno negativno vplivali na funkcije gozdov**, zaradi katerih je bil gozd razglašen za varovalni gozd, se lahko izvajajo na podlagi predhodno pridobljenega dovoljenja in pogoje, ki jih izda Ministrstvo, ter na podlagi **presoje vpliva posega** na varovalni gozd, ki jo opravi Zavod.

Definicije: prepovedano

18. člen ZG:

V gozdovih je prepovedano vsako **dejanje**, ki zmanjšuje ravnost sestoja ali rodovitnost rastišča, stabilnost ali trajnost gozda oziroma ogroža njegove funkcije, njegov obstoj ali namen, med drugim je prepovedano pogozdovati negozdna zemljišča, razen, če je to predvideno v gozdnogospodarskem načrtu.

25. člen ZG:

V gozdovih, v katerih bi se z nabiranjem živali, plodov, gob ali rastlin ogrožala katera koli rastlinska ali živalska vrsta oziroma funkcija gozdov, se lahko nabiranje omeji ali **prepove**. V gozdovih, kjer lastnik drevje goji tudi zaradi plodov, se lahko drugim nabiranje takih plodov **prepove**. Prepoved na predlog lastnika gozda odredi pristojni organ lokalne skupnosti.

31. člen ZG:

Uporaba kemičnih sredstev v gozdu je, razen izjem, **prepovedana**. Izjeme: za zaščito gozdnega mladja pred divjadjo in za zatiranje prenamnoženih populacij žuželk, ki jih ni mogoče drugače številčno zmanjšati, ter za zatiranje bolezni gozdnega drevja, ki lahko ogrozijo gozd.

32. člen ZG:

Paša v gozdovih je **prepovedana**, izjemoma je lahko dovoljena z gozdnogojitvenim načrtom.

33. člen ZG:

V gozdu (in na drugih določenih površinah) **ni dovoljeno** kuriti, razen na urejenih kuriščih in zaradi zatiranja prenamnoženih populacij insektov in bolezni gozdnega drevja, ki ogrožajo gozdove.

Definicije: kaznivo

79. člen ZG:

- Kaznivo v gozdovih nabirati živali, plodove, gobe ali rastline (25. člen);
- krčiti gozd brez dovoljenja Zavoda (četrti odstavek 21. člena);
- zmanjševati ravnost sestoj ali rodovitnost rastišča, stabilnost ali trajnost gozda oziroma ogroža njegove funkcije, njegov obstoj ali namen (prvi odstavek 18. člena);
- graditi objekt ali izvajati posege v gozd oziroma gozdni prostor brez soglasja Zavoda (prvi odstavek 21. člena);
- z gradnjo, vzdrževanjem ali uporabo gozdnih prometnic ogrožati vodni vir, povzročati erozijski proces, preprečevati odtok visokih vod iz hudournikov, povečati nevarnost plaz, porušiti ravnotežje na labilnih tleh, poslabšati odtok padavinskih vod, prizadeti območje, pomembno za ohranitev prosto živečih živali, prizadeti naravno ali kulturno dediščino, ali ogroziti drugo funkcijo oziroma večnamensko rabo gozdov (tretji odstavek 37. člena);
- graditi ali vzdrževati gozdne vlake v nasprotju z usmeritvami, določenimi v gozdnogojitvenem načrtu (peti odstavek 37. člena);

81 člen ZG:

- v gozdu pogozdovati negozdna zemljišča, ki z gozdnogospodarskim načrtom niso predvidena za pogozditev (četrti odstavek 18. člena);

Gozdarska inšpekcija

Gozdarska inšpekcija nadzoruje gospodarjenje v gozdovih in druge aktivnosti, ki se v njem izvajajo, je ena izmed štirih inšpekcij, ki delujejo v Inšpektoratu RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo.

Gozdarska inšpekcija nadzira izvajanje zakonski določb, ki se kakor koli dotikajo gozda oz. gozdnega prostora. Primeri dejavnosti gozdarske inšpekcije slonečih na posegih/dejavnostih/ukrepih:

- nadziranju vseh **del** v gozdovih, dokumentacije za ta dela in aktivnosti izvajalcev del, lastnikov gozdov in drugih uporabnikov gozda in gozdnega prostora;
- nadzoru in spremljanju **ukrepov** za varstvo gozdov;
- spremljanju **uresničevanja** splošnih delov gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtov, ki jih pripravlja Zavod za gozdove Slovenije;

Gozdarska inšpekcija ugotavlja, da Zavod v nekaterih območjih ne javlja vseh **nelegalnih krčitev gozda**, ob reviziji načrta gozdnogospodarske enote te krčitve **enostavno izloči iz gozdne maske**, kljub temu, da po veljavnih občinskih prostorskih načrtih ostaja tam namenska raba gozd. ZGS mora v skladu z določbami 28. alineje 56. člena ZG vse nedovoljene posege, tudi če so starejši, javiti pristojni inšpekciji.

Gozdarska inšpekcija

V letu 2017 je bilo v inšpekcijskih postopkih opravljenih 2185 pregledov, izdanih je bilo 133 opozoril po ZIN in 127 inšpekcijskih odločb. Povsem v vrhu števila kršitev predpisov je še vedno **posek brez ali v nasprotju** z izdano odločbo ZGS, saj je bilo lani izvedenih 747 pregledov legalnosti sečnje. Ugotavljamo, da se število kršitev te vrste z leti ne zmanjšuje (poročilo GI 2017).

Tretji, najpogostejši razlog inšpekcijskega ukrepanja, so **posegi v gozd brez soglasja ZGS** oziroma sum kršitev 21. člena ZG. Sem po vsebini sodijo tudi **krčitve gozdov** v kmetijske namene brez dovoljenja ZGS. Pregledov te vrste kršitev je bilo 121. Izdanih je bilo 13 inšpekcijskih odločb in 17 opozoril po ZIN. Posegi v gozd se izvajajo najpogosteje za namene gradnje objektov, pogostokrat tudi za to, da kršitelji te površine uporabljajo za različne druge namene. Problem postaja iz leta v leto večji (poročilo GI 2017).

Posegi v gozd in gozdni prostor so tudi **težko popravljivi**, če sploh so in zahtevajo znatna finančna sredstva, običajno precej večja, kot so bila potrebna za sam poseg.

V preteklem letu je bilo izvedenih 107 inšpekcijskih nadzorov zaradi suma kršitev določil 1. odstavka 18. člena ZG, tj. **zmanjševanje ravnosti in rodovitnosti rastišč, stabilnosti ali trajnosti gozda oziroma ogrožanje funkcij gozdov**. Izdanih je bilo 13 opozoril po ZIN in 15 ureditvenih odločb v inšpekcijskih postopkih.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Hvala za pozornost